

NAŠI SU OTOCI PUNI POTENCIJALA. ALI MI O NJIMA SAMO PRICAMO, I TO VEĆ GODINAMA

Intervju: Tonino Picula

Donošenje novog Zakona o otocima sasvim je opravdano. Važeći Zakon nije dao očekivane rezultate, svjedočimo ekonomskom, demografskom i socijalnom slabljenju naših otoka i otočnih zajednica, upozorava SDP-ov zastupnik u Europskom parlamentu

HRVOJE PRNJAK
 spektar@slobodnadalmacija.hr

Z

astupnik u Europskom parlamentu **Tonino Picula** (SDP) inicijator je osnivanja Međuskupine za mora, rijeke, otoke i priobalna područja u EP-u, pri čemu je on zadužen za europske otoke. Da je zadaću shvatio ozbiljno pokazuje i njegov nedavni sastanak s ministricom regionalnog razvoja i fondova EU-a **Gabrijelom Žalac**, koja je najavila novi Zakon o otocima.

•• **Vlada najavljuje novi Zakon o otocima? Što nije valjalo s dosadašnjima, po vašem mišljenju?**

- Analiza postojećeg stanja na otocima jasno razotkriva mnoge manjkavosti postojećeg Zakona o otocima pa se sasvim opravdano ponovno promišljaju nova rješenja. Važeći Zakon nije dao očekivane rezultate jer, čast izuzecima, svjedočimo ekonomskom, demografskom i socijalnom slabljenju otoka i otočnih zajednica. Nikada nisu jasno određeni vizija i cilj Zakona ili politike koju bismo nazvali "otočnom" i to je temeljni propust kojega bi novim Zakonom trebalo ispraviti. Tu su također i problemi s neadekvatnim razvrstavanjem otoka, nedovoljno jakom koordinacijskom ulogom Ministarstva, lokalnim i regionalnim tijelima bez potrebnih nadležnosti itd. Posljedica je da smo danas, kao i pred deset godina, svjesni potencijala koje naši otoci imaju, ali o njima uglavnom samo pričamo.

Nestaju škole, onda i ljudi

•• **Možemo li vjerovati Vladi da će se uistinu pozabaviti problemima otoka i otočana, ili je u pitanju još jedna zvučna najava? Je li vas ministrica Žalac uvjerila da će ovoga puta biti drukčije?**

- Vjerujem da je Ministarstvo na čijem je čelu gospođa Žalac spremno, poštujući dobre prijedloge radne skupine i one koje će donijeti javna rasprava, izraditi kvalitetan novi zakonski okvir za razvoj otoka. U svakoj politici, a naročito regionalnoj, ključno je oslušivati potrebe onih na koje će zakoni imati izravnog utjecaja, a sastav Radne skupine za izradu novog Zakona sugerira da je zakonodavac u ovom slučaju spreman slušati struku i same otočane. Ovdje se ne radi o tome da testiramo ideje s kopna već ideje s otoka i da, štoviše, u tom procesu kopno počne učiti od otoka.

•• **Hrvatska se hvali svojim brojnim otocima, no surova realnost kaže da je jedva njih pedesetak i naseljeno, da je međuotočna povezanost i dalje relativno slaba, a za koji dan, kad krene nova školska godina, opet ćemo se čuditi kako nestaju čitavi razredi. Dokle tako?**

- Trendovi su loši, no to ne smije značiti da im moramo podleći. Baš nasuprot, otoci i otočani sve više dolaze u fokus rasprava raznih europskih institucija. Ponosan sam

'Trendovi na otocima su loši, no to ne smije značiti da im moramo podleći. Nažalost, mi još nismo država koja je u stanju brzo mijenjati rutine neodgovarajućeg sustava'

DAMIJAN TADIĆ/HANZA MEDIA

Evidencijski broj / Article ID: 17568025
 Vrsta novine / Frequency: Dnevna
 Zemlja porijekla / Country of origin: Hrvatska
 Rubrika / Section:

O 'otočnoj' suradnji s ministricom Žalac: Oko krupnih strateških pitanja potreban je kompromis. Zato surađujem sa sektorskim ministrima. Ne slažemo se uvijek, no ključno je da razgovaramo

O zbivanjima u SDP-u: S Iblerova trga ovih dana stižu signali najrazličitijih frekvencija usmjereni na mnoštvo prijemnika pa temeljne poruke stranke nije lako dekodirati

Što smo unutar Europskog parlamenta počeli raditi na rješavanju njihovih problema pokrenuli nekoliko projekata. Preokret je omogućilo osnivanje Međuskupine za mora, rijeke, otoke i priobalna područja u kojoj sam zadužen za europske otoke. Kada sam uvidio da u Europskom parlamentu postoje razna radna tijela, a nikada se nijedno nije bavilo otocima, došao sam na ideju da osnujem Međuskupinu koja će okupljati zastupnike iz različitih zemalja kako bismo imali što veći utjecaj na europske institucije i bili u prilici predlagati konkretna rješenja. Jedan od najvećih problema s kojima se otočne zajednice suočavaju je zatvaranje škola. Kada nestanu škole na otocima, nestaju i ljudi. Grčka, primjerice, ima srednju školu na gotovo svakom naseljenom otoku. Zato je moja prva akcija kada sam postao zastupnik bila poziv osnovnoškolcima s otoka Prvića, Iža i Silbe u Europski parlament. Htio sam skrenuti pažnju hrvatskim i europskim institucijama na opasnost zatvaranja područnih škola na otocima čime se gasi perspektiva života na njima.

•• Otoci očito snažnije dolaze i u fokus Europskog parlamenta, barem ako je suditi po osnivanju Međuskupine za mora, rijeke, otoke i priobalna područja. Takvo tijelo do sada nije postojalo, a upravo ste vi inicijator. Čime će se Međuskupina baviti i koje su njezine, da tako kažemo, opipljive mogućnosti utjecaja?

- Međuskupina ima za cilj ukazati na žarišne točke i dati prijedloge odnosno rješenja koja su primjenjiva na otoke i obalne zajednice. Na to ukazuje pred europskim institucijama, ali i putem javnih događanja, skupova, konferencija - u dvije godine smo

ih organizirali 20 te okupili i povezali gotovo dvije tisuće sudionika. U Međuskupini je 90 zastupnika iz 21 zemlje Europske unije sa zajedničkim ciljem - pomaknuti stvari s mrtve točke i "progurati" različite inicijative na otocima. I već smo postigli da Europska komisija otoke počinje drugačije tretirati, pa i financijski. Podsjećam da sam, zajedno sa još dvoje kolega, ističući prioritarnu važnost energetike i pitke vode, dobio dva milijuna eura iz ovogodišnjeg proračuna. Generalno govoreći, želimo na otocima omogućiti novom politikom atraktivnost stalne i kvalitetne naseljenosti, a ne tek ugodnog sezonalnog boravka.

Teško mijenjamo rutine

•• Bili ste pokrenuli i inicijativu interventske helikopterske službe na otocima? Od toga zasad ipak ništa, sve ostaje po starom. Je li novac tu jedini problem? - Mi, na žalost, još nismo država koja je u stanju brzo mijenjati rutine neodgovarajućeg sustava. Interventna helikopterska služba učinila bi postojeći sustav jeftinijim i učinkovitijim. Interventnom osoblju, koje obavlja izuzetan posao, helikopteri bi značajno olakšali zadatke, a potrebnu skrb na kopnu itekako približilo otocanima. Novca, i to europskog, ima ali je isključivo na nama da donesemo odluke i usmjerimo ga strateški ondje gdje mi smatramo potrebnim.

•• Bavili ste se i eliminacijom strukturnih prepreka koje otoke priječe u učinkovitom povlačenju sredstava iz europskih fondova. O čemu je zapravo riječ? - Europski fondovi u ovom trenutku ne uvrstavaju "otočnost" (insularnost) kao zaseban element pri dodjeli sredstava. Ukratko, otočna zajednica na istom stupnju

razvijenosti kao i neka kopnena zajednica tretiraju se podjednako iako nisu u istoj poziciji. Svaka zamisliva situacija na otoku je, u odnosu na kopno, dodatno otežana činjenicom da je otok od kopna odvojen morem. Prijelomna Rezolucija Europskog parlamenta o posebnoj situaciji otoka pozvala je Komisiju da u narednom financijskom razdoblju unese izmjene u kohezijsku politiku te uvaži "otočnost" kao dodatni kriterij koji bi otočnim regijama omogućio ravnopravan pristup fondovima. To je, na kraju krajeva, i obveza iz članka 174. Ugovora o EU.

•• Osigurano je i dva milijuna eura za energetske neovisnost europskih otoka. Gdje su naši otoci u toj priči? Dobar dio nije riješio osnovne infrastrukturne probleme - evo upravo se s Visa čuju najave redukcije vode, mnogi imaju problem i sa zbrinjavanjem otpada koji se tretira na isti način kao i prije 50 godina...

- Već spomenuta dva milijuna eura, koje sam osigurao s kolegama Sant i Giuffrida, trebali bi inicijalno pomoći upravo manje spremnim i manje razvijenim otocima poput hrvatskih da se povežu te u sinergiji razviju strateške planove za ostvarivanje energetske neovisnosti. Krajem godine trebali bi biti raspisani prvi natječaji. Moj ured će se pobrinuti da o tome budu obaviještene sve jedinice lokalne i regionalne samouprave ko-

je upravljaju otocima ili jesu otok same po sebi. Što se tiče Visa, radi se o otoku koji ima izvanredan i moderan sustav upravljanja vodnim resursima zbog kojeg i jest prepoznat kao partner u projektu Water-Saving Challenge. Količine padalina u posljednjih nekoliko godina, pa tako i ove godine, su značajno ispod prosjeka i jasno je da su sustavi poput onog viškog posebno izloženi. Ono što mene posebno veseli jest da su otočani zainteresirani za inovacije i da postoji spremnost da ih se primijeni. Vjerujem da će vrlo brzo doći trenutak kada će kopnene zajednice gledati u otočne kao uzor u primjeni inovativnih tehnologija i politika.

•• Na europskoj se razini razmatra, u sklopu Water Saving projekta, i pitanje upravljanja vodama na otocima, s idejom uštede vode i novca. Iz Grčke dolazi ideja da se otok Agios Efstratios proglasi prvim grčkim zelenim otokom, koji će svu energiju dobiti iz obnovljivih izvora...

- Otoci Vis i Lastovo dio su međunarodnog WASAC projekta koji će kreirati modele upravljanja vodnim resursima temeljenima na upotrebi inovativnih tehnologija i politika štednje vode. Vjerujem da će njihov primjer kasnije slijediti drugi hrvatski i europski otoci ali i kopnene zajednice. Što se tiče energetske učinkovitosti, otok Krk se već proglasio zelenim otokom te najavio da će do 2030. godine biti u pot-

punosti energetski neovisan. Dakle, hrvatski otoci ne zastaju za europskim trendovima. Premda ima još puno prostora za napredak vjerujem da možemo biti optimisti. Moja je misija da ovim lokalnim i regionalnim inicijativama dam europsku podršku. Uz to, očekujem da im novi Zakon o otocima osigura i prijeko potrebnu državnu potporu.

Uvijek za suradnju

•• Za nedavnog razgovora s ministricom Žalac, složili ste se da su upravo otoci i jadranska Hrvatska jedna od tema koju RH može staviti na agendu svog predsjedanja Unijom 2020. te se afirmirati kao jedna od predvodnica otočnog razvoja u EU-u. Lijepo zvuči, no što se stvarno može promijeniti u tri godine?

- Treba, ipak, početi od činjenice da se u tri godine može promijeniti puno toga. Za to je, međutim, potrebno ispuniti nekoliko preduvjeta. Prvi preduvjet je jasna vizija i realna agenda promjena. Drugi je, naravno, predan rad svih odgovornih kako bi se plan ostvario. Do sada sam u javnosti već nekoliko puta istaknuo kako se s pripremama za hrvatsko predsjedanje EU nikako ne može uraniti, ali se može zakasniti. Prvo hrvatsko predsjedanje EU 2020. prilika je da Hrvatska na europskoj sceni istakne svoje adute i kapitalizira svoje komparativne prednosti. Otoci i jadranska Hrvatska svakako su jedan od naših atributa oko kojih se može i mora koncentrirati nacionalna politička agenda. Od takvog pristupa koristi može imati i Hrvatska, ali i Unija. Projekti o otocima i za otoke na kojima radim posljednjih godina, tu tezu samo afirmiraju.

•• Kad već spominjemo ministricu, pozvali ste je na konferenciju krajem rujna u Komizu na Vis, a ona vas u rad Otočnog vijeća. Što mislite, hoće li vas netko u SDP-u "krivo" gledati zbog te vrste suradnje, onako kako su neki u kuluarima prigovarali kad ste u EP-u surađivali s kolegom Davorom Ivom Stierom - napisali ste i popratno slovo njegovoj knjizi - koji je u svojoj stranci, HDZ-u, također imao kritičara zbog suradnje s SDP-ovcima. Jesu li naše najveće stranke nadišle u međuvremenu tu razinu prvoloptaškog nerazumijevanja političke djelatnosti, odnosa na relaciji vlast - oporba? - Nažalost, nisu, ali i okolnosti su se u međuvremenu pogoršale. No bez obzira na aktualne političke konfrontacije želim podsjetiti kako je oko mnogih krupnih strateških pitanja u Hrvatskoj uvijek bio postignut konsenzus - od

hrvatske samostalnosti i Do-movinskog rata do članstva u NATO-u i EU. U Europskom parlamentu zastupam hrvatske interese i logično je da surađujem sa sektorskim ministrima na zajedničkim temama. Naravno, u nekim aspektima imamo različite stavove, no ključno je da razgovaramo i da se dogovaramo. Argumentirana rasprava daje kvalitetniji rezultat, neovisno o tome jesu li vaši stavovi prošli kao većinski ili su ostali u manjini. Socijaldemokracija je moje političko opredjeljenje i koristim svaku priliku afirmirati socijaldemokratske vrijednosti - neovisno o tome je li ona trenutno na vlasti ili je u opoziciji. Preferiram da u Hrvatskoj malo više vremena posvetimo stvarima koje nas povezuju, umjesto da stalno i uvijek, i kada treba i kada ne treba, tražimo razlike koje nas razdvajaju.

Zbrka signala s Iblera

•• Vaša matična stranka, kako je poznato, upravo radi na novom programu. Imate li informacije, ili ste možda i sami nešto poduzeli u tom smislu, hoće li baš otoci zbog svoje specifičnosti biti na bilo koji način spomenuti u tom programu? Nekako smo dojmali da se tzv. velike stranke baš i ne bave tim dijelom Hrvatske, ne računamo li sezonu kupanja?

- Izrada političkog programa, nakon dužeg vremena, je zahtjevan zadatak za svaku, a pogotovo veliku stranku sa ambicijom da pleše duže od jednog izbornog ciklusa. Stranački politički program ne bi smio biti dokument za jednokratnu prigodu. U tom smislu, u izradi političkog manifesta stranke se ne smije zaplesti u zamku dnevnopolitičke propagande. No, program ne smije apstinirati od stvarnih životnih potreba građana i treba pronaći dobre primjere na kojima pokazuje svoju aktualnost i konkretnost. Zbog svojih specifičnosti, ali i značenja, otoci i jadranska Hrvatska mogu biti takav dobar primjer i vjerujem da će upravo takvo mjesto naći u programu stranke.

•• Polako se u strankama razmišlja i o idućim izborima za Europski parlament. Vidite li se ondje u još jednom mandatu, kakvi su signali s Iblerova trga? - S Iblerova trga ovih dana stiže toliko signala najrazličitijih frekvencija usmjerenih na mnoštvo prijemnika da temeljne poruke stranke nije lako dekodirati. Ja do daljnjeg ostajem čvrsto fokusiran na svoj posao u Europskom parlamentu, u kojega sam dva puta biran s najvećim brojem preferencijalnih glasova. Želim u potpunosti opravdati povjerenje građana koje sam dobio na izborima.

ŠTO MOŽEMO NAUČITI IZ ISKUSTVA DRUGIH

Veliki propust - ukidanje malog ribolova

- Za otočane je posebno važna tematika malog (obalnog) ribolova jer je to za njih i način preživljavanja, ali i način života. Pozvali ste Komisiju da omogući mali ribolov u otočnim zajednicama koje tradicionalno ovise o ribarstvu, ali i da izradi odgovarajuću definiciju tradicionalnog ribolova u nekomercijalne svrhe, koja će se temeljiti više na društveno-gospodarskim i kulturnim karakteristikama područja, a ne na dimenzijama i snazi ribarskih brodova. Što dalje možemo očekivati u tom smislu? - Od početka mandata upozoravam na problem

malih ribara čija se kategorija ukinula zbog propusta napravljenog tijekom pregovora o članstvu u EU. Upozorio sam stavljajući amandmane na relevantne dokumente kako mali ribolov ne ugrožava ni pravnu stečevinu Europske unije ni riblje stokove na Jadranu. Odmah nakon osnivanja Međuskupine, moj prvi službeni posjet bio je Zadarskoj županiji, općini Kali i Kornatskom otočju, gdje sam otišao s predsjednikom Međuskupine, Gesine Meissner. Htjeli smo iz prve ruke saznati više o problemima naših

ribara i otočana. Sastali smo se s načelnicima otočkih općina u Zadarskoj županiji, predstavnicima ribarskih tvrtki i udrugom "Kurnatari", te dogovorili inicijative glede problema malog ribolova i života na otocima. Redovito smo u kontaktu i dalje. Osim toga, Hrvatska nije jedina zemlja koja u svojoj baštini ima mali ribolov. Lani je, kao u još nekim drugim zemljama odavno, mali ribolov u nas proglašen kulturnim dobrom što je korak naprijed u njegovoj makar naknadnoj revalorizaciji. Samo trebamo nastaviti slijediti najbolje prakse drugih zemalja članica.

